

Poř. č. 12/2002

Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k možnosti utajit osobní identitu policisty provádějícího předstíraný převod a k použitelnosti záznamu o předstíraném převodu jako důkazu

Policista, který se podílí na předstíraném převodu věci (§ 158c trestního řádu), nemůže být nadále činný v téže trestní věci jako policejní orgán konající v ní prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo vyšetřování.

V záznamu o provedeném předstíraném převodu věci (§ 158c odst. 4 trestního řádu) se nemusejí uvádět údaje o osobě tohoto policisty, není-li to z hlediska využitelnosti záznamu o provedeném předstíraném převodu jako důkazu v dalším trestním řízení nezbytné.

Údaje o něm nemusí být uváděny ani v protokole o záznamech pořízených ze sledování osob a věcí (§ 158d odst. 7 trestního řádu), je-li předstíraný převod dokumentován těmito prostředky dostatečně vzhledem k současnému použití zmíněného operativně pátracího prostředku.

Totožnost tohoto policisty lze za splnění podmínek ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu vhodným způsobem nenarušujícím věrohodnost provedeného záznamu jako důkazu v takovém případě utajit i na záznamu o sledování osob a věcí prováděném podle § 158d odst. 2 tr. ř., který je součástí vyšetřovacího spisu; pro prokázání autenticity takového záznamu však musí být vždy uchováván i neupravený originál příslušného záznamu.

Ředitel Útvaru speciálních činností Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky se obrátil na Nejvyšší státní zastupitelství s podnětem k zaujetí stanoviska k některým problémům vyplývajícím z využívání operativně pátracího prostředku - předstíraného převodu podle § 158c tr. ř. Poukazuje na to, že s použitím tohoto prostředku je spojeno několik následujících otázek, bez jejichž řádného vyložení by mohly v průběhu trestního řízení vyvstat pochybnosti:

1. Předstíraný převod je úkon podle tr. ř., o němž policejní orgán sepíše záznam. Otázkou je, zda policista, který bude fyzicky tento úkon vykonávat, je policejním orgánem, či jenom součástí (osoba na úkonu zúčastněná) tohoto operativně pátracího prostředku. Tato otázka má podstatný význam pro procesní postavení policisty, jelikož jako policejní orgán by pak byl jako svědek procesně

vyločen pro podjatost vzhledem k okolnostem vnímání skutečností důležitých pro trestní řízení (viz judikatura Rt 62/80, Rt 3/90) a nemohl by pak vzhledem k okolnostem využít již v přípravném řízení institutu utajeného svědka a v řízení před soudem by pak využití tohoto institutu bylo neúčelné.

2. Policejní orgán o provedení předstíraného převodu sepíše záznam, který do 48 hodin doručí státnímu zástupci (§ 158c odst. 4 tr. ř.). V záznamu popíše skutkový děj včetně zajištěných věcí a zadržených osob při předstíraném převodu. Otázkou je, zda se do tohoto záznamu uvádí policista (osoba na úkonu zúčastněná), a to za podmínek využití institutu utajeného svědka, nebo poté jako součást tohoto záznamu podává vysvětlení podle § 158 odst. 7 tr. ř.

3. Současně s povolením předstíraného převodu bylo dáno i povolení státního zástupce k sledování, při kterém mají být pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy. Na těchto záznamech je zachycen i policista (osoba na úkonu zúčastněná), který prováděl předstíraný převod a je mu již v průběhu tohoto řízení poskytována jako svědkovi ochrana podle § 55 odst. 2 tr. ř. Takto pořizené záznamy budou předkládány jako důkaz. Současně je třeba k takovému záznamu připojit i protokol s náležitostmi uvedenými v § 55 a 55a tr. ř. Tím je možno i tohoto policistu v protokolaci uvádět pod smyšleným jménem a příjmením. Současně podle § 55 odst. 2 tr. ř. má právo na utajení své podoby. Proto je třeba provést na záznamu taková technická opatření, aby nebyla vyzrazena jeho pravá identita. V případě, že by se mohlo takového opatření užít, učinil by se o tomto opatření záznam do protokolu.

Naznačené otázky obsahují tři základní problémy:

- otázku vztahu postavení policisty při provádění samotného tohoto úkonu k jeho postavení v probíhajícím trestním řízení,
- otázku, zda a jak lze případně utajit osobní identitu tohoto policisty v dokumentaci pořizované o tomto úkonu,
- otázku, zda záznam o předstíraném převodu věci sepsaný podle § 158c odst. 4 tr. ř. lze použít jako důkaz v trestním řízení.

Poslední dvě otázky spolu natolik úzce souvisejí, že je nutno se jim zabývat současně.

1. K postavení policisty provádějícího předstíraný převod věci

Je třeba posoudit, zda policista, který působí při předstíraném převodu jako jedna ze stran tohoto úkonu (fakticky tedy realizuje předstíraný převod), přitom ale současně vystupuje v průběhu samotného úkonu (samozřejmě utajeně) v roli osoby jednající za policii, může být současně i policejním orgánem či nikoli, jaké má mít v daném případě postavení v probíhajícím trestním řízení, a jaký vliv má pak toto jeho postavení na případnou roli:

- svědka podávajícího svědectví o úkonu, jehož provádění se sám aktivně zúčastnil,
- policejního orgánu, pokud by byl dále jako policejní orgán ve věci činný a prováděl v ní trestní řízení.

Především nutno říci, že v dotazu uvedený závěr, že „policejní orgán by pak byl jako svědek procesně vyloučen pro podjatost vzhledem k okolnostem vnímání skutečností důležitých pro trestní řízení“, není správný. Trestní řád neobsahuje žádné ustanovení, podle něhož by svědek podávající svědeckou výpověď v trestním řízení mohl být jako svědek z probíhajícího trestního řízení vyloučen. Takový institut trestní řád nezná a ani jej znát nemůže, neboť tím by byla popřena jedna ze základních zásad uvedených v § 89 odst. 2 první větě tr. ř.¹ umožňující, aby zásadně každá skutečnost mohla být důkazem, pokud to ovšem není podle zákona (nebo z povahy věci) výslovně vyloučeno.

Je tomu právě naopak, než se uvádí v dotazu – osoba, která vypovídá v trestním řízení jako svědek, nemůže mít v téže věci pro poměr k ní (§ 30 odst. 1 tr. ř.) postavení policejního orgánu, který by prováděl prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo vyšetřování této věci.² Pokud by tedy předstíraný převod věci prováděl sám policejní orgán provádějící ve věci trestní řízení, byl by z dalšího vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen. Nebyl a nemohl by být však vyloučen z role svědka v trestním řízení, neboť takový institut neexistuje (vyloučení svědka). Jeho postavení v trestním řízení by však samozřejmě ovlivnilo i obsah toho, o čem by měl případně jako svědek vypovídat, a – a jen v tomto směru lze hovořit o určité, velmi vzdálené době vyloučení pro podjatost k věci – jeho výpověď by mohla být v trestním řízení zpochybňována z hlediska věrohodnosti, právě pro tento fakt. To ovšem s institutem vyloučení podle § 30 odst. 1 tr. ř. nijak nesouvisí. Jde tu o hodnocení důkazů podle zásady volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 tr. ř.). Proto je vcelku lhostejné, jaké postavení má daný policista jednající za policii jako účastník předstíraného převodu, nesmí však nadále v takovém trestním řízení vykonávat úkony prověřování a vyšetřování jako policejní orgán, neboť to by pak skutečně odporovalo zásadě uvedené v § 30 odst. 1 tr. ř.

2. K možnosti utajit osobní identitu policisty provádějícího předstíraný převod a k použitelnosti záznamu o předstíraném převodu jako důkazu

V první řadě jde o to, zda lze totožnost tohoto policisty navenek utajit v příslušné dokumentaci o prováděném předstíraném převodu věci, a to popřípadě i tak, že (buď současně, v průběhu úkonu, nebo následně, po provedení vlastního předstíraného převodu a po jeho zadokumentování), policie technickými prostředky zasáhne do pořízeného záznamu o průběhu úkonu a učiní takové opatření, jímž dojde k odstranění těch částí záznamu, které nesou stopy identifikující osobu (umožňující odhalit osobní identitu) tohoto policisty.

¹ Stanoví, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.

² Poněkud komplikovanější může být na pohled otázka, zda vzhledem k dikci § 30 odst. 1 první věty tr. ř., kde se uvádí, že „Z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen ... policejní orgán nebo osoba v něm služebně činná, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo...“, by nedošlo k vyloučení všech policistů činných jako osoba služebně činná u určitého policejního orgánu jako útvaru, pokud by tento útvar prováděl trestní řízení a současně zabezpečoval provedení konkrétního úkonu, např. právě předstíraného převodu věci. Ten by pak samozřejmě zabezpečoval prostřednictvím různých osob – policistů, kdy vyšetřování by prováděl policista zařazený ve Službě kriminální policie a vyšetřování na úseku vyšetřování, a předstíraný převod věci by realizoval policista zařazený v téže Službě, avšak na úseku operativní činnosti. Ani zde by neměl nastat žádný problém, vyjde-li se z principu, že vyloučeným může být orgán ryze jako určitá fyzická osoba, nikoli útvar jako celek. Útvar jako celek může být vyloučeným zásadně jen tam, kde jsou buď vyloučeni všichni policisté zařazení u něj jako osoba v něm služebně činná, nebo je vyloučen vedoucí tohoto útvaru.

Pokud jde o obsah záznamu, který policejní orgán sepíše a do 48 hodin doručí státnímu zástupci podle § 158c odst. 4 tr. ř., je třeba vyjít z toho, že trestní řád jeho obsah nijak blíže nepředepisuje. Má se jím doložit, že tento úkon byl proveden, za jakých okolností a s jakým výsledkem proběhl. Lze proto předpokládat, že jak žádost o povolení k provedení tohoto úkonu, tak ale i záznam podle citovaného ustanovení, nebude nutně vyhotovovat ten policista, který jako osoba jednající za policii se bude jako účastník předstíraného převodu na samotném úkonu podílet, ale že to bude obvykle ten policejní orgán, který provádí trestní řízení a v daném případě uvedeného procesního prostředku použije (byť samozřejmě jeho užití může zabezpečovat i jiná specializovaná složka policie). Z toho plyne, že není důvodu pro to, aby záznam obsahoval i určení identity tohoto policisty, který jedná už z povahy věci skrytě, zpravidla pod předstíranou totožností nebo minimálně za utajení té skutečnosti, že je policistou. Jinak nelze takový úkon ani rozumně provést.

Není však ani důvodu pro to, aby obecně, ve všech případech, tento policista realizující osobně jako účastník děje předstíraný převod podával k věci vysvětlení podle § 158 odst. 7 tr. ř. Potřeba takového postupu bude záviset od toho, jakým způsobem bude nutno o provedeném úkonu provést důkaz v rámci trestního řízení, zejména v rámci projednání trestní věci v řízení před soudem. To bude ale možno rozhodnout až podle výsledku dokazování a podle vývoje konkrétní důkazní situace, která si samozřejmě může vyžádat i to, že takový policista bude vyslechnut k průběhu prováděného úkonu jako svědek. Budou-li pak splněny podmínky, uvedené v § 55 odst. 2 tr. ř., může být vyslechnut jako svědek utajený, nebudou-li, bude vypovídat jako každá jiná osoba podávající svědeckou výpověď v trestním řízení pod svou vlastní identitou. Totožnost této osoby bude jistě dokumentována v příslušných interních materiálech těch složek policie, které budou tuto činnost fakticky realizovat a není nezbytně nutné, aby byla dokladována i v samotném trestním spise, dokud se nevyskytne potřeba tuto osobu vyslechnout či s ní sepsat úřední záznam o podání vysvětlení. Nelze také vyloučit, že o stejných skutečnostech jako tento policista může podat informaci (v podobě vysvětlení či svědecké výpovědi) ten orgán policie, který řídí průběh celého úkonu, pokud je na místě přítomen a může podstatné skutečnosti popsat v potřebném rozsahu a kvalitě. O rozsahu provádění důkazů bude však v každém konkrétním případě nakonec rozhodovat soud, takže dopředu přejímat tyto postupy lze jen velmi obtížně.

To, co je uvedeno v předchozím odstavci, však platí za předpokladu, že záznam o provedení předstíraného převodu věci sepsaný podle § 158c odst. 4 tr. ř. není jen pouhým dokladem toho, že takový úkon byl proveden, a jehož účelem by bylo informovat o tom pouze státního zástupce, který pak zákonnost a správnost jeho provedení přezkoumá. Tomu se sice zdá nasvědčovat znění tohoto ustanovení na první pohled, jak bude však dále uvedeno, je tento závěr nepodložený. Též v tomto případě záznam sepsaný o provedeném úkonu, jenž je jedním z operativně pátracích prostředků, má současně i povahu **důkazu svědčícího jak o okolnostech tohoto úkonu, tak i o skutečnostech, jež mají být použitím tohoto operativně pátracího prostředku zjištěny**. Také použití tohoto operativně pátracího prostředku se děje v souladu s cílem trestního řízení – objasnit trestný čin.

K případné námitce, že by tento záznam musel být považován za „jiný záznam“ ve smyslu ustanovení § 158b odst. 3 tr. ř.,³ aby se mohlo jednat o důkaz, je třeba uvést:

³ Stanoví, že zvukové, obrazové a jiné záznamy získané při použití operativně pátracích prostředků způsobem odpovídajícím ustanovením tohoto zákona lze použít jako důkaz.

Ustanovení §158b odst. 3 tr. ř., které obecně vymezuje podmínky, za nichž lze využít záznamy (zvukové, obrazové a jiné) pořízené při využívání operativně pátracích prostředků podle trestního řádu, se při předstíraném převodu nedá použít. Záznam sepsaný policejním orgánem podle § 158c odst. 4 tr. ř. zjevně není oním jiným záznamem, neboť za takový lze považovat jen záznam, autenticky dokumentující průběh děje při použití daného operativně pátracího prostředku. Kromě jiného to lze dovodit i ze samotné dikce zákona (srov. „...získané při použití...“), přičemž toto ustanovení jen obecně deklaruje přípustnost získání takového relevantního důkazu, není však ještě ustanovením, které by samo o sobě opravňovalo orgány činné v trestním řízení, aby za důkaz vydávaly veškeré záznamy získané jimi při těchto úkonech ve všech případech jejich použití, neboť ještě stanoví v dovětku další podmínku, tj. že tyto záznamy **musí být získány způsobem odpovídajícím ustanovením tohoto zákona**. Předpokládá tedy ještě další úpravu, která pak podrobněji stanoví, jak se má takový záznam získat, popřípadě kdy jej lze pořídit. Takovou úpravou je např. ustanovení § 158d odst. 2 tr. ř., které „provádí“ toto obecné ustanovení pro případ použití operativně pátracího prostředku – sledování osob a věcí. Při posuzování, jaká je povaha záznamu předpokládaného v § 158c odst. 4 tr. ř. nutno vyjít z těchto východisek:

- Tento záznam je jednak informací určenou pro státního zástupce vykonávajícího ve věci dozor, o tom, že takový úkon policejní orgán provedl; je tedy mj. signálem pro to, aby státní zástupce přezkoumal, zda úkon byl proveden v mezích zákona a zákonným postupem.
- Je dále dokladem svědčícím o průběhu předstíraného převodu; bude totiž obsahovat kromě základních formálních náležitostí (jako jsou datum, označení policejního orgánu, který řízení vede, spisová značka, označení trestní věci, atd.), zejména též popis vlastního skutkového děje a identifikaci osoby, vůči níž se úkon provádí. Ač, jak bylo zmíněno, není jeho obsah trestním řádem blíže vymezen, z povahy věci vyplývá, že tyto náležitosti by měl takový záznam obsahovat vždy.
- Je tak nositelem informace o úkonu trestního řízení, jehož účelem je **získat skutečnosti důležité pro trestní řízení** (§ 158b odst. 2 první věta tr. ř., která se zde samozřejmě použije plně, na rozdíl od odstavce 3 téhož ustanovení). Je tedy jedním z **důkazních prostředků, resp. nositelem informace o nich**.
- Může však být také (a zpravidla bude) i sám o sobě **důkazem**, za předpokladu, že tento operativně pátrací prostředek byl použit v souladu se zákonem, tj. za stanovených zákonných podmínek, a způsobem, který není v rozporu se zákonem (zejména § 158b odst. 1 a 2 a § 158c odst. 1 tr. ř. a alternativně pak § 158c odst. 2 nebo odst. 3 tr. ř.), a že jím bude důkaz proveden.

K poslednímu bodu je třeba dodat, že na hodnocení povahy záznamu sepsaného podle § 158c odst. 4 tr. ř. nutno nahlížet z pohledu obecných ustanovení trestního řádu. Může být jedním z důkazů především ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., neboť vyhovuje pojmovému vymezení důkazu, jak je zde uvedeno.⁴ To, že takový

⁴ Podle něho za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.

záznam nelze považovat za jiný záznam, na který odkazuje § 158b odst. 3 tr. ř., ještě samo o sobě nemůže znamenat, že už tímto faktem samotným by bylo z jeho povahy vyloučeno, aby se vůbec mohl kdy důkazem stát.⁵ Zákon pro dokumentování průběhu předstíraného převodu nestanoví v ustanovení § 158c tr. ř. žádnou jinou formu ani způsobu než právě sepsání záznamu podle odst. 4. To tedy mj. znamená, že **v rámci provádění tohoto operativně pátracího prostředku nelze o takovém úkonu současně jiný důkaz pořizovat.** Konkrétně – tento úkon – z něho samotného – nelze dokumentovat zvukovými, obrazovými či jinými záznamy, které uvádí § 158b odst. 3 tr. ř., a které lze naopak pořizovat při sledování osob a věcí podle § 158d tr. ř. za tam stanovených podmínek. Proto je třeba připustit, že tento záznam, jako svého druhu určitá výjimka,⁶ je v trestním řízení obecně použitelný i jako důkaz. Není tu totiž jiného důkazního prostředku, s výjimkou samotného svědectví osob, jež se na provedení předstíraného převodu zúčastnily, jímž by bylo možno průběh takového úkonu prokazovat. Tak, jako nemůže trestní řád stát (a také nestojí) na principu, podle něhož by určitou skutečnost důležitou pro trestní řízení bylo možno prokázat vždy a výlučně jen jedním jediným druhem důkazu a za žádných okolností a nikdy jinak, nestojí a nemůže trestní řád stát ani na obrácené pozici – že by některou skutečnost, je-li zachycena způsobem, který trestní řád předpokládá, *a priori* jako důkaz za každých okolností a zcela obecně vylučoval. Proto nelze přijmout výklad, podle něhož záznam sepsaný podle § 158c odst. 4 tr. ř., by nikdy nemohl být důkazem, protože pak by takový výklad naznačený nutný důsledek měl. Za každých okolností a vždy (nešlo-li by o výjimky uvedené v poznámkách pod čarou) by jakoukoli skutečnost týkající se jeho provedení, tedy zejména vlastního průběhu tohoto úkonu, bylo nutno prokazovat výlučně a jenom svědecky. Tím by se ovšem tento úkon prováděný podle trestního řádu policií jako orgánem činným v trestním řízení zcela vymykal pravidlům platným jinak pro dokazování vedené o úkonech prováděných orgány činnými v trestním řízení jim svěřenými prostředky podle trestního řádu k tomu, aby zajistily důkazy o trestném činu.

Nejenže totiž ze samotného úkonu podle § 158c tr. ř. nevyplývá oprávnění orgánů činných v trestním řízení dokumentovat jej postupy podle § 158b odst. 3 tr. ř., ony jej navíc nemohou dokumentovat ani protokolem o jeho provedení. Je tomu tak proto, že ustanovení § 158c odst. 4 tr. ř. je ustanovením speciálním ve vztahu k ustanovení § 55 tr. ř. o protokolu, neboť je tou výjimkou, která je uvedena na počátku návěti odst. 1 tohoto ustanovení.⁷ Ani tento důkaz (tj. důkaz protokolem o provedení předstíraného převodu) proto nelze podat.

To, že se dovozuje obecná použitelnost záznamu sepsaného podle § 158c odst. 4 tr. ř. jako důkazu v trestním řízení, ovšem samo o sobě nic nevyovídá o jeho **důkazní hodnotě** (či důkazní síle, jak se někdy označuje). Jeho důkazní hodnota bude vždy odpovídat **povaze tohoto dokumentu** (zpravidla bude použit jako důkaz listinný podle § 112 odst. 2 tr. ř.), a **závažnosti skutečností, o nichž má svědčit.** Z toho již vyplývá důležitý závěr, že totiž zákon (ať již důvod k tomu byl jakýkoli)

⁵ Např. by asi nikdo nezpochyboval, pokud by měl naopak být důkazem svědčícím ve prospěch obviněného, právě tím, že by z něj vyplývaly skutečnosti, pro které by provedení tohoto úkonu bylo nutno označit za nezákonné, nebo dokonce by obsahoval skutečnosti předpokládané v ustanovení § 89 odst 3 tr. ř.

⁶ Podobnou jsou například úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů, které lze použít jako důkaz za souhlasu stran ve zjednodušeném řízení podle § 314d odst. 2 posl. věty tr. ř. Další z těchto výjimek byla již uvedena v předchozí poznámce pod čarou.

⁷ Uvádí se tu: „Nestanoví-li zákon jinak, o každém úkonu trestního řízení se sepiše, a to zpravidla při úkonu nebo bezprostředně po něm, protokol, který musí obsahovat...“

pro získání **usvědčujícího důkazu** o jedné z nejdůležitějších skutečností (zpravidla přímo usvědčuje pachatele z trestného činu) předepisuje formu, která posléze může být procesním postupem předložena pouze v podobě **listinného důkazu**, a to ještě za situace, že samotný úkon je prováděn způsobem, kdy **policie nutně participuje na průběhu kauzálního děje**, a už proto bude možno vždy očekávat námitku ze strany obhajoby, že šlo vlastně již o policejní provokaci. Tento hned na prvý pohled zjevný „vnitřní“ rozpor zákona, je nutno mít vždy na paměti, pokud budou orgány činné v trestním řízení zvažovat, v jaké míře a jakým způsobem bude třeba v následujícím trestním řízení, zejména pak v řízení před soudem, průběh předstíraného převodu věci prokazovat.

Proto – jak naznačuje i samotný dotaz - bude vhodné užití tohoto operativně pátracího prostředku doplnit obvykle dalším operativně pátracím prostředkem – sledováním osob a věcí podle § 158d tr. ř., zvláště půjde-li o případy závažné trestné činnosti. V rámci provádění tohoto úkonu lze již záznamy o jeho průběhu pořizovat a pak již bude existovat další, a to dvojí dokumentace, která se bude vztahovat především k tomuto prostředku, fakticky bude ale současně dokumentovat i průběh předstíraného převodu. Jde zde o onen zvukový, obrazový nebo jiný záznam, předpokládaný ustanovením § 158d odst. 2 tr. ř. (a předvídaný ustanovením § 158b odst. 3 tr. ř.), a dále o protokol, který je nutno vyhotovit o takovém pořizovaném záznamu podle § 158d odst. 7 tr. ř., má-li tento záznam sloužit jako důkaz.

Pokud jde o možnost utajení či nutnost prozrazení skutečné identity policisty podílejícího se na předstíraném převodu věci, v případě protokolu vyhotoveného podle § 158d odst. 7 tr. ř., platí totéž co bylo řečeno o záznamu sepsaném policejním orgánem podle § 158c odst. 4 tr. ř. Ani zde není důvodu, proč uvádět v takovém protokolu osobní data identifikující osobu policisty, který se na předstíraném převodu jako jeden z jeho účastníků jednajících za policii podílel.

V případě pořizovaného záznamu o průběhu úkonu lze připustit (a ustanovení § 55 odst. 2 tr. ř. to také připouští), že za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 55 odst. 2 tr.ř. je možno provést takové technické zásahy do záznamu o provedeném úkonu, jimiž bude část tohoto záznamu (zpravidla to bude jen záběr dokumentující osobu tohoto policisty) upraven tak, že nebude možno podle něj identitu dané osoby zjistit. Samozřejmě taková technická úprava může spočívat toliko v odstranění těch zaznamenaných znaků spojených nedílně s identitou dané osoby, které ji dovolují identifikovat. Nemůže jít v žádném případě o zkreslování záznamu, úpravy v podobě různých fotomontáží, apod. Jinak by takový záznam nutně ztratil charakter důkazu pro svojí pochybnost a zpochybnitelnost.⁸

Nelze ani připustit, aby tento zásah byl prováděn již při samotném provádění záznamu, v průběhu zachycování děje, neboť tím by zachycené skutečnosti byly nenávratně ztraceny a v případě nutnosti verifikovat pravost a úplnost záznamu o průběhu děje se všemi detaily včetně těch, které zachycují i osobu policisty, by takový důkaz byl nezvratně znehodnocen, přinejmenším však velmi zpochybněn. Proto je možno takové úpravy v případě jejich nezbytné potřeby a v souladu se zákonem stanovenými podmínkami (§ 55 odst. 2 tr. ř.) provést jedině na **kopii**

⁸ Otázka přípustnosti těchto zásahů bude zřejmě řešena až v rámci konkrétní aplikační praxe, kde bude hledána mez, jíž lze co do úprav dokumentárních záznamů v takových případech ještě tolerovat, aniž by záznam sám jako celek a jako důkaz byl zpochybněn. Nicméně stávající technické prostředky jistě umožňují volit minimální úpravy, které zachovávají věrohodnost záznamu a odstraní např. jen detailní záběry do tváře takového policisty nebo jiné typické znaky, podle nich by jej bylo možno identifikovat. Tyto techniky běžně užívají média v reportážích, pokud chtějí skrýt identitu osoby, s níž byl záběr natočen.

pořízeného záznamu, která bude tvořit součást (resp. přílohu) vyšetřovacího (trestního) spisu, zatímco po celou dobu, po níž bude uchovávána tato kopie pro účely trestního řízení, musí být zabezpečena i úschova originálu záznamu, právě pro případnou potřebu její verifikace.

Toto stanovisko bylo vydáno podle ustanovení § 12 odst. 2 zákona o státním zastupitelství.

Nejvyšší státní zástupkyně:
Mgr. Marie Benešová, v.r.